

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

1. ชุดโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย บริบทการแข่งขันเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของพืชผักเศรษฐกิจในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. กิจกรรมที่1 วิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันของผักเศรษฐกิจภาคเหนือรองรับการเปิดตลาดอาเซียน
4. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) 1.6 การวิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันของพริกชี้ฟ้า
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ)

5. คณะผู้ดำเนินงาน

หัวหน้าการทดลอง	นางเพ็ญจันทร์ สุทธานุกูล	สังกัด ศูนย์วิจัยพืชสวนสุโขทัย
ผู้ร่วมงาน	นายรัชชัย คุรุบรรเจิดจิต	สังกัด ศูนย์วิจัยพืชสวนสุโขทัย
	นางวิลาวัลย์ ไคร่ครวญ	สังกัด สถาบันวิจัยพืชสวน
	นายไกรสร ดาวงค์	สังกัด กองแผนงานและวิชาการ
	นายเกษมศักดิ์ ผลผล	สังกัด สถาบันวิจัยพืชสวน

6. บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันของพริกใหญ่ ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดตาก ดำเนินการสำรวจ และสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย โดยวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัย เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมต่อเกษตรกร รองรับการแก้ปัญหาอันเนื่องจากการเปิดการค้าตลาดอาเซียน จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกพริกใหญ่ในจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดตาก พบว่า พื้นที่ปลูกและสภาพภูมิอากาศมีความเหมาะสมในการผลิตพริกใหญ่ เกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกพริกใหญ่พอสมควร มีต้นทุนการผลิต 3.41-5.90 บาทต่อกิโลกรัม มากกว่าครึ่งของต้นทุนเป็นค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวพริก นอกจากนี้เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม และไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านการตลาด

คำนำ

ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะต้องทำสัญญาเปิดตัวเข้าอยู่ในระบบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยจะต้องมีการ 1. เปิดเสรีการค้าสินค้า 2. เปิดเสรีการค้าบริการ 3. เปิดเสรีการลงทุน 4. เปิดเสรีแรงงานฝีมือ ซึ่งประเทศไทยจะต้องเตรียมตัวให้ทั้ง 4 ข้อ มีมาตรฐานและคุณภาพ เพื่อป้องกันการคุกคามทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการคุกคามทางการเกษตร ที่ประเทศไทยยึดเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรเกือบทั้งประเทศไทย ทั้งนี้ประเทศไทยต้องเปิดเสรีสินค้าจะต้องลดภาษีเป็นศูนย์ ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวสูงที่ให้กำหนดภาษีได้เป็นพิเศษ แต่ต้องลดลงในระดับที่สมาชิกยอมรับได้ เช่นลดลงไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ เป็นต้น ฉะนั้นในการเจรจาประเทศไทยต้องมีข้อมูลพร้อมที่จะต่อรองเพื่อเรียกสิทธิที่ควรจะได้รับของเกษตรกร และหาจุดแข็งเพื่อจะไม่ต้องนำเข้าสินค้าที่ต่ำกว่ามาตรฐานและคุณภาพของประเทศไทย จนทำให้สินค้า

เกษตรกรได้รับผลกระทบและไม่สามารถผลิตแข่งขันนานาประเทศที่นำเข้า ในทางตรงกันข้ามถ้าประเทศไทยเตรียมพร้อมและมีมาตรฐานและคุณภาพสูงจะสามารถส่งออกสินค้าคุณภาพได้มากขึ้น พร้อมทั้งรับซื้อวัตถุดิบ/สินค้าสำเร็จรูป ที่มีคุณภาพและราคาถูกลง การเตรียมความพร้อมด้านสินค้าเกษตรจะต้องศึกษาข้อมูลเพื่อสรุปวิเคราะห์ 2 ด้าน คือ 1. ด้านแรงจูงใจให้ผลิต (Attractiveness) 2. ด้านความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) แล้วนำค่าทั้งสองมาประกอบตามเครื่องมือที่เรียกว่า “Thailand Competitiveness Matrix” หรือ TCM เพื่อกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์สินค้าเกษตร จะได้ทราบความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสมที่จะต้องพัฒนาในระดับใด และจุดใดควรเร่งดำเนินการ การวิเคราะห์ด้านแรงจูงใจให้ผลิต จะศึกษาหาข้อมูล มูลค่าการนำเข้า-การส่งออก ทั้งของประเทศไทย และของประเทศอาเซียน ส่วนการวิเคราะห์ด้านความสามารถในการแข่งขัน จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 13/16 ด้าน คือ 1. ผลิตภาพหรือคุณภาพ 2. ต้นทุนการผลิต 3. ภูมิอากาศ-ภูมิประเทศ 4. การวิจัยและพัฒนา 5. ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี 6. การยอมรับของตลาด 7. ส่วนแบ่งการตลาด 8. นโยบายภาครัฐ 9. มาตรฐาน 10. โครงสร้างการผลิต 11. โลจิสติกส์ 12. การชลประทาน และ 13. ทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงาน /14. การเข้าถึงแหล่งข้อมูลของเกษตรกร 15. การสนับสนุนการปลูก-ผลิต 16. การสร้างมูลค่าเพิ่ม

พริกชี้ฟ้าเป็นพริกที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง ที่ผลิตเพื่อใช้ในประเทศและเพื่อการส่งออก ในรูปของพริกสดและพริกเพื่อการแปรรูปเป็นพริกแห้งและซอสพริก ผลอ่อนและผลแก่ของพริกชี้ฟ้ามีสีสวยงามหลายสี เช่น สีเขียวอ่อน สีเขียวเข้ม สีเหลือง สีส้ม และสีแดง มีรสชาติค่อนข้างเผ็ดและร้อน ที่ไม่อาจใช้ผลิตผลจากพืชอื่น ๆ แทนได้ พริกชี้ฟ้านอกจากจะบริโภคสดโดยตรงแล้ว ยังสามารถแปรรูปเป็นพริกแห้งและแปรรูปเป็นซอสพริกใช้ในครัวเรือน และใช้เป็นวัตถุดิบใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรอีกหลายชนิด เช่น โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป พริกแกงน้ำพริกเผา พริกป่น ซอสพริก น้ำจิ้มปลากระป๋อง และเส้นหมี่สำเร็จรูป

มีการปลูกพริกชี้ฟ้าทั่วทุกภาคของประเทศไทย ส่วนใหญ่จะปลูกในจังหวัดทางภาคเหนือ รองมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ จังหวัดที่มีการปลูกพริกชี้ฟ้ามากที่สุดเป็นจังหวัดน่าน แพร่ ตาก สุโขทัย และเชียงใหม่ มีพื้นที่ปลูกพริกชี้ฟ้า 11,259, 5,444, 3,536, 2,330 และ 1,787 ไร่ ตามลำดับ มีผลผลิตเฉลี่ย 2,397 กิโลกรัมต่อไร่ (ศูนย์สารสนเทศ กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)

จากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน-เมียนมาร์-ลาว-กัมพูชา-เวียดนาม ได้ส่งผลกระทบต่อตลาดพืชผักไทย และเกษตรกรผู้ปลูก เนื่องจากพืชผักเหล่านี้ของประเทศคู่ค้ากล่าวว่ามีต้นทุน และราคาถูกกว่าไทย มีการลักลอบทำให้พืชผักราคาถูกเข้ามาในประเทศเป็นจำนวนมาก รัฐบาลได้มีนโยบายให้ปรับโครงสร้างการผลิต โดยการลดพื้นที่ปลูกพร้อมด้วยมาตรการอื่นๆ และสนับสนุนให้ปลูกพืชอื่นทดแทน และให้มีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า แต่ปัญหาการผลิตของไทยที่สำคัญมีหลายด้านและเป็นลูกโซ่จะต้องแก้ไขหลายด้านพร้อมกัน เช่น ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากเกษตรกรใช้ปัจจัยการผลิตยังไม่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่ำ ส่งผลกระทบต่อทั้งคุณภาพผลผลิตและต้นทุนการผลิต แต่อย่างไรก็ตามพืชผักเศรษฐกิจของไทยถือว่าเป็นพืชที่มีชื่อเสียงในด้านคุณภาพ และยังเป็นพืชที่เกษตรกรไทยปลูกและมีประสบการณ์การปลูกมานาน การค้าขายพืชผักเศรษฐกิจกับประเทศคู่แข่งในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงต้องหาตำแหน่งยุทธศาสตร์ของพืชผักซึ่งยังไม่ได้ดำเนินการในขณะนี้ และเพื่อให้มีทิศทางแก้ปัญหาและเสริมสร้างโอกาสให้สามารถแข่งขัน

ได้โดยไม่เสียหายหรือเกษตรกรไม่เสียเปรียบ ดังนั้น การศึกษาศักยภาพการแข่งขันพืชผักเศรษฐกิจหรือสถานภาพสินค้าพืชผักในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยครอบคลุมในทุกขั้นตอนตั้งแต่ระดับความน่าสนใจหรือแรงจูงใจผลิตและบริโภคพืชผักสินค้า และความสามารถในการแข่งขันทุก ๆ ด้าน จะทำให้วิเคราะห์ผลกระทบในเรื่องต่างๆ และวิจัยและพัฒนาอย่างไรเพื่อแก้ไข จึงเป็นแนวทางที่สามารถเตรียมความพร้อมพืชผักเศรษฐกิจเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

7. วิธีดำเนินการ

กิจกรรมที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันของผักเศรษฐกิจภาคเหนือรองรับการเปิดตลาดอาเซียน

- สิ่งที่ใช้ในการทดลอง

1. แปลงเกษตรกรแหล่งปลูก
2. ผู้ประกอบการรับซื้อผลผลิต
3. ข้อมูล แผนที่ในจังหวัดที่ต้องสำรวจและเครื่องมือตรวจวัดพิกัดเพื่อหาตำแหน่งอ้างอิงข้อมูล จปฐ. ของจังหวัด
4. โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ทางสถิติ
5. อุปกรณ์อื่นๆ เช่น ถังพลาสติก กระดาษ เครื่องคอมพิวเตอร์ หมึกพิมพ์ เป็นต้น

- แบบและวิธีการทดลอง

1. แบบสำรวจ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์และค่าทางสถิติ

- วิธีดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

1.1 รวบรวมข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.1 วิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) โดยจัดทำตารางข้อมูล/กราฟ เพื่อบรรยายให้ทราบถึงประเด็นต่างๆ ที่ศึกษา

1.2.2 วิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยใช้ความรู้ทางสถิติและเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยาย สนับสนุน การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

1.2.3.1 อัตราเพิ่มร้อยละต่อปี

เป็นค่าทางเรขาคณิตคำนวณจาก $(\text{LOGEST}(\text{ค่าปีเริ่มต้น: ค่าปีสิ้นสุด}) - 1) \times 100$

:

- ระยะเวลาที่ดำเนินการ ปีที่เริ่มต้น 2557 ปีที่สิ้นสุด 2558
- สถานที่ดำเนินการ จังหวัดสุโขทัย และตาก

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

1. ข้อมูลเกษตรกรข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

1.1 จังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัยตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครตามระยะทางหลวงแผ่นดินประมาณ 440 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,596.092 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,122,557 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

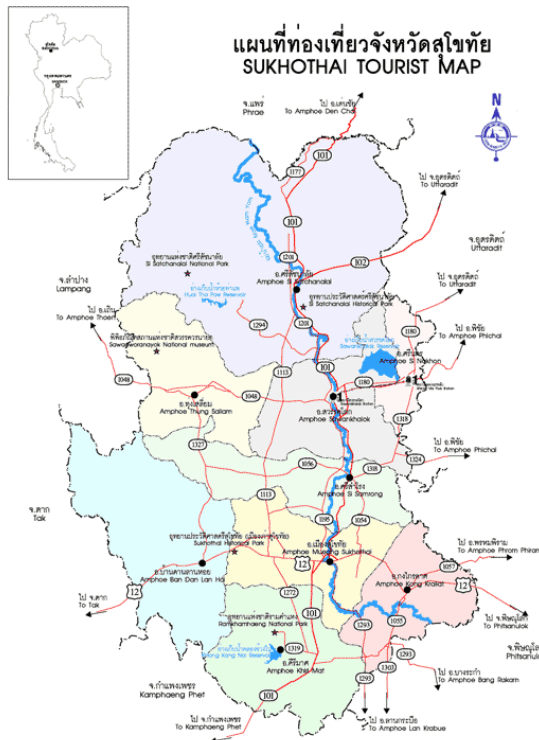
- ทิศเหนือ ติด จังหวัดแพร่ และ จังหวัดอุตรดิตถ์
- ทิศใต้ ติด จังหวัดกำแพงเพชร และ จังหวัดพิษณุโลก
- ทิศตะวันออก จังหวัดพิษณุโลก และ จังหวัดอุตรดิตถ์
- ทิศตะวันตก ติด จังหวัดตาก และ จังหวัดลำปาง

สภาพภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม โดยตอนเหนือเป็นที่ราบสูงมีภูเขาเป็นพืดยาวมาทางทิศตะวันตก พื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบและตอนใต้เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำยมไหลผ่านระยะทางประมาณ 170 กิโลเมตร จากเหนือลงใต้ ผ่านพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย สวรรคโลก ศรีสำโรง เมืองสุโขทัย และอำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัยมีภูเขาที่สูงที่สุด คือ เขาหลวง ซึ่งยอดเขามีความสูง 1,200 เมตร จากระดับน้ำทะเล

สภาพภูมิอากาศ โดยทั่วไปจังหวัดสุโขทัยมีสภาพภูมิอากาศ เปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.2 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปี 1,208.8 มิลลิเมตร (สำนักงานจังหวัดสุโขทัย, 2556)

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วเขียวฝักมัน ถั่วเขียวฝักดำ ยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์ มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน

ข้อมูลพื้นที่ปลูกพริกใหญ่ฤดูกาลผลิต 2556-57 จากสำนักงานเกษตรจังหวัดสุโขทัย พบ มีพื้นที่ปลูกพริกใหญ่อยู่ใน 3 อำเภอ คือ ศรีสำโรง เมืองสุโขทัย และศรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ 1 จำนวนครุฑเรือนเกษตรกร พื้นที่ และผลผลิตต่อไร่ของพริกใหญ่ ปีการผลิต 2556

อำเภอ	จำนวนครุฑเรือนเกษตรกรที่ปลูกพริกใหญ่	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
เมืองสุโขทัย	226	1,803.00	2,491.21
คีรีมาศ	2	4.00	2,800.00
ศรีสำโรง	101	523.00	4,211.10
รวม/เฉลี่ย	329	2,330.00	3,167.44

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศ กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556

ข้อมูลพื้นฐานทั้งด้านกายภาพ และชีวภาพ ของพื้นที่ปลูกพริกใหญ่รายอำเภอ ดังนี้

1.1.1 อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

คำขวัญอำเภอเมืองสุโขทัย : กำเนิดอักษรไทย เล่นไฟลอยกระทง สรีดภงส์แหล่งเก็บน้ำ ลายคราม
สังคโลก มรดกโลกล้ำค่า พระแม่ย่าพ่อขุน ของงามตุ้มไม้แกะสลัก อาณาจักรสุโขทัย

เป็นอำเภอที่มีโบราณสถานเก่าแก่มากมายได้รับการขุดแต่ง อนุรักษ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง
ประวัติศาสตร์ที่ได้รับการยกย่องจาก UNESCO ประกาศให้เป็นมรดกโลก ขึ้นทะเบียนไว้เป็นอันดับ
ที่ 358 เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2534 และงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ อันลือชื่อ

อำเภอเมืองสุโขทัยมีพื้นที่ 581.47 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น
10 ตำบล ได้แก่ ธาณี บ้านสวน เมืองเก่า ปากแคว ยางซ้าย บ้านกล้วย บ้านหลุม ตาลเตี้ย
ปากพระ และวังทองแดง มี 84 หมู่บ้าน มีประชากร 105,435 คน (พ.ศ. 2557) และมี

ประชากรหนาแน่น 133.40 คนต่อตารางกิโลเมตร อาชีพหลัก ได้แก่ เกษตรกรรม เพาะปลูก เลี้ยง สัตว์ อาชีพเสริม ได้แก่ รับจ้างทั่วไป และกลุ่มอาชีพ สภาภูมิอากาศโดยทั่วไปร้อนชื้น อำเภอ เมืองสุโขทัยตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอศรีสำโรง
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอพรหมพิราม (จังหวัดพิษณุโลก) และอำเภอกงไกรลาศ
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอคีรีมาศ
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านด่านลานหอย

ภาพที่ 2 แผนที่อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.1.2 อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

คำขวัญอำเภอศรีสำโรง : ธรรมชาติสวยงาม ถ้ำลม ถ้ำวัง พระเครื่องดังลือชา เมืองโบราณสุขยอด ถั่วทอด สองร้อยปี แดนคนดีศรีสำโรง

อำเภอศรีสำโรงเป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจดี เกษตรกรมีรายได้จากการทำไร่ไถนาปลูก กล้วยหม่ามมีการ ส่งเสริมอาชีพเพื่อให้มีรายได้พิเศษเพิ่มขึ้น ได้แก่ การตีเหล็ก เจียรไนพลอย ทอผ้า ทำแชมพูด้วย วนทางจรเข้ โดยเฉพาะการทอผ้าที่บ้านไร่ นอกจากนี้สินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของชาวศรี สำโรงและเป็นที่ยอมรับของฝากของนักท่องเที่ยวก็คือ ถั่วทอดศรีสำโรง หรือถั่วทอด 200ปี

อำเภอศรีสำโรง มีพื้นที่ 565.731 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 13 ตำบล ได้แก่ คลองตาล วังลึก สามเรือน บ้านนา วังทอง นาขุนไกร เกาะตาเลี้ยง วัดเกาะ บ้านไร่ ทัพผึ้ง บ้านชาน วังใหญ่ และราวต้นจันทร์ มี 118 หมู่บ้าน ประชากร 71,755 คน (พ.ศ. 2557) และมีประชากรหนาแน่น 126.83 คนต่อตารางกิโลเมตร

อำเภอศรีสำโรงตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัดสุโขทัย มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอทุ่งเสลี่ยม และอำเภอสวรรคโลก

- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอพรหมพิราม (จังหวัดพิษณุโลก)
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองสุโขทัย และอำเภอบ้านด่านลานหอย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านด่านลานหอย และอำเภอทุ่งเสลี่ยม

ภาพที่ 3 แผนที่อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

1.1.3 อำเภอศรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

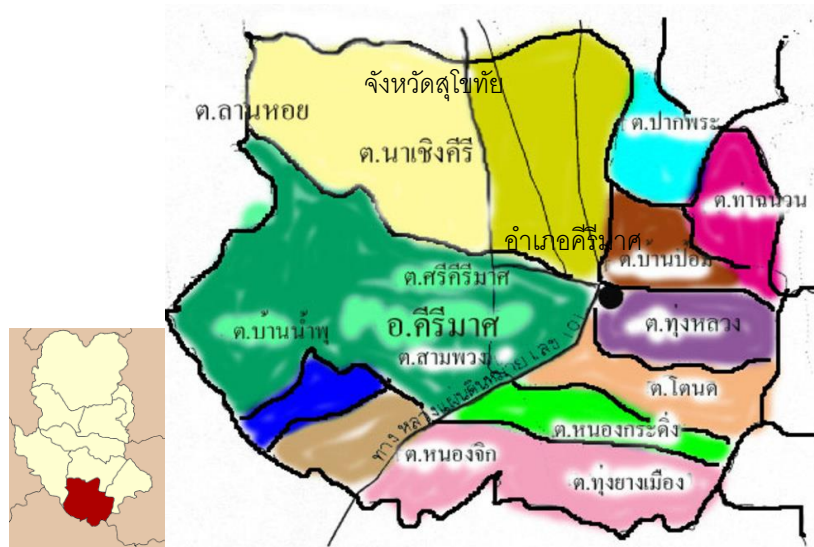
คำขวัญอำเภอศรีมาศ : เขาหลวงสูงเด่นเป็นสง่า พระแม่ย่าถิ่นกำเนิดเกิดเป็นศรี แหล่งปั้นหม้อ ทอผ้า สรรพชาติ เลิศประเพณีศรีมาศประกาศนาม

อำเภอศรีมาศ มีพื้นที่ 521,89 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 10 ตำบล ได้แก่ โตนด ทุ่งหลวง บ้านป้อม สามพวง ศรีศรีมาศ หนองจิก นาเชิงคีรี หนองกระดิ่ง บ้านน้ำพุ และทุ่งยางเมือง มี 101 หมู่บ้าน ประชากร 56,800 คน (พ.ศ. 2557) และมีประชากรหนาแน่น 108.83 คนต่อตารางกิโลเมตร อาชีพหลัก ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพเสริม ได้แก่ อาชีพรับจ้าง อาชีพเลี้ยงสัตว์ ทำประมง

อำเภอศรีมาศตั้งอยู่ทางใต้สุดของจังหวัดสุโขทัย มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองสุโขทัย
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอกงไกรลาศ และอำเภอบางระกำ (จังหวัดพิษณุโลก)
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอรานกระต่าย (จังหวัดกำแพงเพชร)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านด่านลานหอย

ภาพที่ 4 แผนที่อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

1.2 จังหวัดตาก

จังหวัดตาก ตั้งอยู่ทางเหนือค่อนไปทางตะวันตกของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา 50 ลิปดา 36 พิลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 7 ลิปดา 22 พิลิปดาตะวันออก สูงกว่าระดับน้ำทะเล 116.2 เมตร (ที่ตั้ง ณ ศาลากลางจังหวัดตาก) ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามระยะทางหลวงหมายเลข 1 ถนนพหลโยธิน ประมาณ 423 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 16,406.65 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณกว่า 10 ล้านไร่ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับสองของภาคเหนือรองจากจังหวัดเชียงใหม่

อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดกำแพงเพชร อุทัยธานี นครสวรรค์ และ กาญจนบุรี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสุโขทัย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์

โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นกั้นพรมแดน

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดตากถูกแบ่งออกเป็นสองซีก คือ ตะวันออกและตะวันตกโดยมีเทือกเขาถนนธงชัยแบ่งกลาง ภูมิภาคด้านตะวันตก ประกอบด้วยภูเขาสูงประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ ซึ่งปกคลุมไปด้วยป่าโปร่ง ป่าดงดิบ และป่าสน มีพื้นที่ราบแคบๆ อยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำเมย และมีพื้นที่เนินและลอนลาดกว้างประมาณ 15 กิโลเมตร ในอำเภอแม่สอด ส่วนด้านตะวันออกประกอบด้วยภูเขาสูงร้อยละ 65 ของพื้นที่ ปกคลุมด้วยป่าโปร่ง และป่าไม้เบญจพรรณ พื้นที่ลาดเอียงลงสู่แม่น้ำปิงและแม่น้ำวัง ทำให้เกิดที่ราบแคบๆ ยาวขนานสองฝั่งแม่น้ำตลอดพื้นที่จังหวัดตาก ส่งผลให้ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดแตกต่างกันไปด้วย เนื่องจากเทือกเขาถนนธงชัยเป็นตัวปะทะมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย และทะเลอันดามันทำให้ซีกตะวันออกจะได้รับ

ความชื้นจากลมมรสุมไม่เต็มที่ ขณะที่ฝั่งตะวันตกจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมมากกว่า ปริมาณฝนตกมากกว่าโดยเฉพาะในที่ที่อยู่ในเขตภูเขา และอากาศจะหนาวเย็นมากกว่าซีกตะวันออก

พืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าว ถั่วเขียว ฝักและผลไม้

ภาพที่ 5 แผนที่ จังหวัดตาก

ข้อมูลพื้นที่ปลูกพริกใหญ่ฤดูกาลผลิต 2556-57 จากสำนักงานเกษตรจังหวัดตาก พบ มีพื้นที่ปลูกพริกใหญ่อยู่ใน 2 อำเภอ คือ แม่สอด และพบพระ จังหวัดตาก

ตารางที่ 2 จำนวนคร้วเรือน พื้นที่ปลูก และผลผลิตต่อไร่พริกใหญ่ ฤดูกาลผลิต 2556

อำเภอ	จำนวนคร้วเรือนเกษตรกรที่ปลูกพริกใหญ่	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
แม่สอด	15	2,055.00	670.65
พบพระ	125	1,596.00	1,093.73
รวม/เฉลี่ย	140	3,651.00	867.17

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศ, กรมส่งเสริมการเกษตร. 2557

ข้อมูลพื้นฐานทั้งด้านกายภาพ และชีวภาพ ของพื้นที่ปลูกพริกใหญ่รายอำเภอ ดังนี้

2.1.1 อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

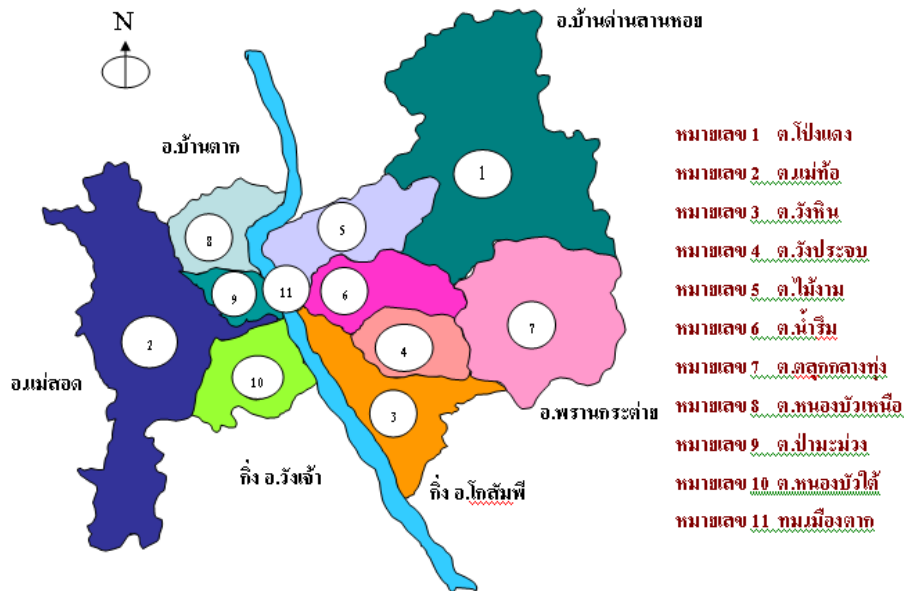
คำขวัญอำเภอเมืองตาก : เมืองพระเจ้าตาก ด้านกระบอกใหญ่ รวมชาวเขาเผ่าไทย ประทับใจริมฝั่ง

อำเภอเมืองตาก เป็นศูนย์กลางทางด้านคมนาคม และจุดเชื่อมต่อไปยังอำเภอแม่สอด ศูนย์กลางค้าชายแดนไทย-พม่า มีพื้นที่ 1,599.36 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 14 ตำบล ได้แก่ ระวัง หนองหลวง เชียงเงิน หัวเดียด หนองบัวเหนือ ไม้งาม โป่งแดง น้ำร้อน วังหิน แม่ท้อ ป่ามะม่วง หนองบัวใต้ วังประจบ และตลุกกลางทุ่ง มี 102 หมู่บ้าน ประชากร 101,866 คน (พ.ศ. 2557) และมีประชากรหนาแน่น 63.69 คนต่อตารางกิโลเมตร

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของอำเภอเมืองตาก ประกอบด้วยป่าไม้ และเทือกเขาสูง มีพื้นที่ราบสำหรับการเกษตรน้อย พื้นที่ที่เป็นภูเขาสูง มีอยู่ประมาณร้อยละ 65 ของพื้นที่ ซึ่งปกคลุมไปด้วยป่าไม้ โปรงและป่าเบญจพรรณ และเป็นพื้นที่ราบลาดเอียงลงไปทางทิศตะวันออกสู่แม่น้ำปิงและแม่น้ำวัง ทำให้เกิดเป็นพื้นที่ราบแคบๆ ริม 2 ฝั่งแม่น้ำ

อำเภอเมืองตากมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภออื่นในประเทศไทย 8 อำเภอ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบ้านตากในเขตจังหวัดตาก
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบ้านด่านลานหอย (จังหวัดสุโขทัย) และอำเภอพรานกระต่าย (จังหวัดกำแพงเพชร)
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอโกสุมพินคร (จังหวัดกำแพงเพชร) อำเภอวังเจ้า และอำเภอพบพระในเขตจังหวัดตาก
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอแม่สอดและอำเภอแม่ระมาดในเขตจังหวัดตาก

ภาพที่ 6 แผนที่อำเภอเมือง จังหวัดตาก

2.1.2 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

คำขวัญอำเภอพบพระ : เมืองสนสองใบ ศิวิไลซ์น้ำตก พืชผลดกการเกษตร งามเนตรบ่อน้ำร้อน นำฝักผ่อนอากาศดี มากมีชาวเขา

เป็นอำเภอที่เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเมย แม่น้ำพรมแดนสายสำคัญระหว่างไทยกับพม่า มีพื้นที่ 1,006.5 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 5 ตำบล ได้แก่ พบพระ ช่องแค้น ศิริราษฎร์ วาเลย์ และรวมไทยพัฒนา มี 52 หมู่บ้าน มีประชากร 63,350 คน (พ.ศ. 2557) และมีประชากรหนาแน่น 62.94 คนต่อตารางกิโลเมตร

อำเภอพบพระตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตปกครองข้างเคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอแม่สอด
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมืองตาก อำเภอวังเจ้า และอำเภอคลองลาน (จังหวัดกำแพงเพชร)

- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภออุ้มผาง และรัฐกะเหรี่ยง (ประเทศพม่า)
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับรัฐกะเหรี่ยง (ประเทศพม่า)

ภาพที่ 7 แผนที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

2. ข้อมูลเกษตรกร

ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกรจังหวัดสุโขทัย

จากการสำรวจกลุ่มเกษตรกรจังหวัดสุโขทัย ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ปลูกพริกใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 55.26 เป็นเพศหญิงร้อยละ 44.74 เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 84.21 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 5.26 และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ปวช. ปริญญาตรี และไม่ได้รับการศึกษาเท่ากันที่ร้อยละ 2.63 โดยเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 55-60 ปี ร้อยละ 23.68 อายุ 46-50 ปี ร้อยละ 21.05 อายุ 51-55 ปี ร้อยละ 18.42 อายุ 41-45, 35-40 และ 61-65 ปี มีร้อยละที่ใกล้เคียงกัน คือ 15.79 10.53 และ 10.53 ตามลำดับ เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพริกใหญ่โดยเฉลี่ย 2 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42.1 มีสภาพเป็นเจ้าของสวนเอง ร้อยละ 52.63 เป็นผู้เช่า ร้อยละ 26.32 และเป็นเจ้าของสวนและเช่าด้วย ร้อยละ 21.05 โดยครัวเรือนเกษตรกรมีสมาชิกในครอบครัว 4 คน ร้อยละ 34.21 รองลงมา มีสมาชิกในครัวเรือน 3, 5 และ 6 คน ร้อยละ 28.95, 26.32 และ 10.53 ตามลำดับ เป็นแรงงานเกษตรกรครัวเรือนละ 2 คน เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 68.42 จ้างแรงงานนอกครัวเรือน เพิ่มเติมอีก 2 คน ร้อยละ 76.32 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิก GAP ร้อยละ 60 มีเกษตรกรที่เป็นสมาชิก GAP ร้อยละ 40

ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกรจังหวัดตาก

จากการสำรวจกลุ่มเกษตรกรจังหวัดตาก ข้อมูลพื้นฐานเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ปลูกพริกใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.17 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 44.83 เกษตรกรที่สัมภาษณ์มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 48-58 ปี ร้อยละ 37.93 อายุ 37-47 ปี ร้อยละ 34.48 อายุ 48-58 ปี ร้อยละ 20.96 อายุ 26-36 และ 59-69 ปี มีร้อยละที่เท่ากัน คือ 3.45 เกษตรกรส่วนใหญ่มีสภาพเป็นเจ้าของสวนเอง ร้อยละ 96.55 เป็นผู้เช่าเพียง ร้อยละ 3.45 โดยครัวเรือนเกษตรกรมีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน ร้อยละ 55.17 รองลงมา มีสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน

และอยู่คนเดียว ร้อยละ 34.48 และ 10.34 ตามลำดับ เป็นแรงงานเกษตรกรครัวเรือนละ 2 คน เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 65.52 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิก GAP ร้อยละ 96.55 มีเพียงร้อยละ 3.45 ที่เป็นสมาชิก GAP

3. การชลประทาน จากการสำรวจ พบว่า พื้นที่ปลูกพริกของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรในจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตากอยู่นอกเขตชลประทาน แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตรเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง และน้ำฝน

4. ข้อมูลการผลิต

จากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรในจังหวัดสุโขทัยโดยปลูกพริกใหญ่ช่วงปลายฤดูฝน หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ในพื้นที่ราบความลาดชันน้อยกว่า 2 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายถึง ร้อยละ 98 ปลูกโดยใช้เมล็ดพันธุ์พริกลูกผสมซึ่งเป็นพันธุ์การค้า การให้น้ำของเกษตรกรจะให้น้ำทุก 7 วันเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 74 ให้น้ำทุก 5 วันร้อยละ 18 และให้น้ำทุก 10 วัน ร้อยละ 4 การใส่ปุ๋ยเกษตรกรให้ปุ๋ย 4 ครั้งต่อฤดูปลูก ซึ่งราคาปุ๋ยอยู่ประมาณ 15-20 บาทต่อกิโลกรัม เริ่มปลูกตั้งแต่ ตุลาคม จนถึง พฤศจิกายน โดยมีผลผลิตพริกใหญ่เฉลี่ยประมาณ 4-6 ตันต่อไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับเทคโนโลยีการผลิตจากผู้ขายเมล็ดพันธุ์หรือพ่อค้าที่เป็นผู้ซื้อผลผลิต ร้อยละ 72 รองลงมาระหว่างเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน ร้อยละ 26 ซึ่งการผลิตพริกในเขตจังหวัดสุโขทัยส่วนใหญ่เป็นพริกใหญ่ (พริกชี้ฟ้า) เพื่อการแปรรูปเป็นซอสพริก ส่วนใหญ่ผลิตช่วงปลายฤดูฝน เก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงฤดูหนาวติดต่อกันถึงฤดูแล้ง ปลูกในแหล่งที่มีระบบชลประทานดี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรหว่านหัวและขยัน ใช้เมล็ดพันธุ์ลูกผสมที่บริษัทผู้แปรรูปซอสพริกแต่ละบริษัทเป็นผู้กำหนดพันธุ์ และมีตัวแทนของบริษัท หรือพ่อค้าท้องถิ่นที่มีความรู้ทางการเกษตร หรือเคยอบรมการผลิตพริกตามระบบคุณภาพ GAP พริก จากหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตร เป็นผู้รวบรวมกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการผลิตพริกเพื่อเป็นวัตถุดิบป้อนให้กับโรงงานผลิตซอสพริก ซึ่งตัวแทนหรือพ่อค้าท้องถิ่นดังกล่าวจะให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรทุกขั้นตอนการผลิต และอาจรวมถึงการขายปัจจัยการผลิตต่างๆ รวมทั้งรับซื้อคืนในราคาประกัน (ปี 2556 ประกันราคาซื้อคืนที่กิโลกรัมละ 12-15 บาท)

จากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรในจังหวัดตากโดยปลูกพริกใหญ่ในช่วงฤดูฝนในพื้นที่ราบเชิงเขาร้อยละ 68.97 พื้นที่ดอนร้อยละ 17.24 และพื้นที่ลาดชันร้อยละ 13.79 ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายถึง ร้อยละ 96.55 และดินลูกรัง ร้อยละ 3.45 ปลูกโดยใช้เมล็ดพันธุ์พริกลูกผสมซึ่งเป็นพันธุ์การค้า เกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝน ร้อยละ 96.55 มีเพียงร้อยละ 3.45 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีการให้น้ำโดยระบบมินิสปริงเกอร์ ในระยะที่ฝนทิ้งช่วง การใส่ปุ๋ยเกษตรกรให้ปุ๋ย 4 ครั้งต่อฤดูปลูก ซึ่งราคาปุ๋ยอยู่ประมาณ 100-1200 บาทต่อกระสอบ 50 กิโลกรัม เก็บเกี่ยวในช่วงเดือน มิถุนายน ถึงกันยายน ส่วนใหญ่เกษตรกรเก็บพริกทุก 7 วัน ร้อยละ 96.55 โดยมีผลผลิตพริกใหญ่เฉลี่ยประมาณ 2.08 ตันต่อไร่ เกษตรกรได้รับเทคโนโลยีการผลิตโดยการสื่อสารระหว่างเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน การผลิตพริกใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดตากส่วนใหญ่ผลิตพริกเพื่อการบริโภค

เป็นพริกสด อาจเก็บเกี่ยวพริกเมื่อผลสีเขียวอ่อน ผลสีเขียวเข้ม ผลสีเหลือง/ส้ม เพื่อใช้เป็น ส่วนประกอบในอาหารประจำวัน

5. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

จากการการสำรวจเกษตรกรผู้ปลูกพริกใหญ่จังหวัดสุโขทัย พบว่า เกษตรกรเริ่มเก็บเกี่ยวพริกหลังปลูก ประมาณ 2 เดือน และเก็บต่อเนื่องทุก 7 วัน จนพริกอายุ ประมาณ 5 เดือน ร้อยละ 98 เกษตรกรไม่มีการล้างผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่บรรจุผลผลิตพริกใหญ่ในถุงตาข่ายร้อยละ 40 รองลงมาบรรจุใส่ถุงปุ๋ย ถุงพลาสติกใส และภาชนะอื่นๆร้อยละ 30, 22 และ 8 ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการคัดขนาด ถึงร้อยละ 76 คัดตามลักษณะผลพริก ร้อยละ 22 มีการคัด พริกใหญ่ตามขนาดเพียงร้อยละ 2

จากการการสำรวจเกษตรกรผู้ปลูกพริกใหญ่จังหวัดตาก พบว่า เกษตรกรเก็บเกี่ยวส่วนของผลพริก เริ่ม เก็บเกี่ยวพริกหลังปลูกประมาณ 2 เดือน และเก็บต่อเนื่องทุก 7 วัน เป็นเวลา 1-3 เดือนร้อยละ 96.55 และอีกร้อยละ 3.45 เก็บพริกได้นาน 4-6 เดือน ซึ่งเป็นแปลงพริกที่ให้น้ำในระยะที่ฝนทิ้ง ชั่ว พริกจึงมีความสมบูรณ์ และให้ผลผลิตได้นานกว่าแปลงที่อาศัยน้ำฝน หลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่งพริกขายเป็นพริกสด จึงไม่มีการล้างผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่บรรจุผลผลิต พริกใหญ่ในพลาสติกใสร้อยละ 96.55 รองลงมาบรรจุใส่ถุงปุ๋ย ร้อยละ 3.45 โดยคัดพริกใหญ่ตาม ขนาด

6. ข้อมูลการตลาด

จังหวัดสุโขทัยจากการสำรวจ พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวพริกเมื่อมีสีแดงและ จำหน่ายผลผลิตพริกใหญ่ในรูปของพริกสด ราคาผลผลิตสด 15-20 บาทต่อกิโลกรัม (ฤดูปลูก 2557) ราคาแล้วแต่พ่อค้าเป็นผู้กำหนด โดยส่วนใหญ่จำหน่ายแก่พ่อค้าในหมู่บ้าน/มารับซื้อถึงไร่ ร้อยละ 94.7 มีเพียงร้อยละ 5.53 ที่นำผลผลิตไปจำหน่ายเอง

จังหวัดตากจากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตพริกใหญ่ในรูปของพริกสด ส่วนใหญ่ได้ ราคาผลผลิตสด 10-20 บาทต่อกิโลกรัม ร้อยละ 96.55 (ฤดูปลูก 2557) ราคาแล้วแต่พ่อค้าเป็นผู้ กำหนด และจำหน่ายแก่พ่อค้าในหมู่บ้าน/มารับซื้อถึงไร่

แต่ละแหล่งผลิตจะมีจำนวนของพ่อค้าพริกและผลผลิตของพริกที่แตกต่างกัน ซึ่งพ่อค้าจะทำหน้าที่ คล้าย ๆ กัน คือ ทำการรวบรวม และปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตพริกชี้ฟ้า โดยการคัดแยกตาม ขนาด สีผิวผล แล้วนำไปจำหน่ายต่อไป ตลอดจนเป็นผู้กำหนดราคาพริกในแต่ละช่วงของการเก็บ เกี่ยวของเกษตรกร

7. ข้อมูลต้นทุนการผลิต

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรในจังหวัดสุโขทัยมีต้นทุนการผลิตต่อไร่เฉลี่ย 20,424.64 บาทต่อไร่ โดย เป็นค่าเมล็ดพันธุ์ 906.40 บาทต่อไร่ การเตรียมพื้นที่ 1,913.44 บาทต่อไร่ และค่าวัสดุการเกษตร

ปุ๋ย การกำจัดศัตรูพริก 5,618.65 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต 11,986.14 บาทต่อไร่ มีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 3.41-5.11 บาทต่อกิโลกรัม

ตารางที่ 3 ต้นทุนการผลิตพริกใหญ่ของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ปี 2556-2557

ขั้นตอนการผลิต	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	สัดส่วน (%)
ต้นทุนเมล็ดพันธุ์	906.40	4.44
ต้นทุนเตรียมพื้นที่	1,913.44	9.37
ต้นทุนปุ๋ยและกำจัดวัชพืชศัตรูพืช	5,618.65	27.51
ต้นทุนเก็บเกี่ยวผลผลิต	11,986.14	58.68
ต้นทุนรวม	20424.64	100

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรในจังหวัดตากมีต้นทุนการผลิตต่อไร่เฉลี่ย 12,328.96 บาทต่อไร่ โดยเป็นค่าเมล็ดพันธุ์ 998.62 บาทต่อไร่ การเตรียมพื้นที่ 1,267.93 บาทต่อไร่ และค่าวัสดุการเกษตร ปุ๋ย การกำจัดศัตรูพริก 3,531.38 บาทต่อไร่ ค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต 6,531.03 บาทต่อไร่ มีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 5.90 บาทต่อกิโลกรัม

พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของต้นทุนจะเป็นค่าแรงที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวพริก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกพริกใหญ่ในจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตากใช้ต้นทุนในการเก็บเกี่ยวพริก ร้อยละ 58.68 และ 52.97 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ต้นทุนการผลิตพริกใหญ่ของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดตาก ปี 2558

ขั้นตอนการผลิต	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	สัดส่วน (%)
ต้นทุนเมล็ดพันธุ์	998.62	8.10
ต้นทุนเตรียมพื้นที่(บาท)	1,267.93	10.28
ต้นทุนกำจัดวัชพืชศัตรูพืช	3,531.38	28.64
ต้นทุนเก็บเกี่ยวผลผลิต	6,531.03	52.97
ต้นทุนรวม	12,328.96	100

8. ข้อมูลการเคลื่อนย้ายผลผลิต

จากการสำรวจเกษตรกรผู้ปลูกพริกใหญ่ในจังหวัดสุโขทัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายให้แก่พ่อค้าในพื้นที่ถึงร้อยละ 98 โดยมีจำหน่ายผลผลิตไปนอกพื้นที่บางเพียงร้อยละ 2 เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ผลิตพริกใหญ่ในจังหวัดตาก ที่ขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางในพื้นที่ถึงร้อยละ 96.55 มีเพียง ร้อยละ 3.45 ที่ขายตรงให้ผู้ประกอบการ

9. ข้อมูลปัญหาการผลิตพืชผักเศรษฐกิจ/ผลิตภัณฑ์

จากการสำรวจเกษตรกรผู้ปลูกพริกใหญ่ในจังหวัดสุโขทัย พบว่า มีปัญหาเป็นโรค ได้แก่ แอนแทรคโนส โนส รากเน่าโคนเน่า ด้านแมลงพบ เพลี้ยไฟ ไรแดง ไรขาว แมลงหวี่ขาว หนอนกระทู้ และปัญหาวัชพืชได้แก่ เห็บหมู หญ้าปล้อง หญ้าปากควาย หญ้าตีนนก ผักโขมหินและผักเบี้ยหิน ขณะที่เกษตรกรผู้ปลูกพริกใหญ่ในจังหวัดตาก พบว่า มีปัญหาเป็นโรค ได้แก่ แอนแทรคโนส และไวรัส/ใบด่าง ด้านแมลงพบ เพลี้ยไฟ ไรแดง ไรขาว หนอนกระทู้ และปัญหาวัชพืชได้แก่ หญ้าต่างๆ ซึ่งเกษตรกรยังขาดความรู้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพริกที่ถูกต้องโดยเฉพาะด้านโรคและแมลง เช่น การป้องกันไม่ให้พริกใบหงิก และการเลือกใช้สารเคมีให้ถูกกับโรค แมลงที่เข้าทำลาย

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดตาก พบว่า พื้นที่ปลูกและสภาพภูมิอากาศมีความเหมาะสมในการผลิตกระเทียม เกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกพริกใหญ่พอสมควร มีต้นทุนการผลิต 3.41-5.90 บาทต่อกิโลกรัม มากกว่าครึ่งของต้นทุนจ่ายให้กับแรงงานในการเก็บเกี่ยวพริก นอกจากนี้เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม และไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านการตลาด

9. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ทราบข้อมูลการผลิต ปัญหาและผลกระทบของการผลิตและการแปรรูปพืชผักเศรษฐกิจของเกษตรกร ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนงานวิจัย งานพัฒนา และงานทดสอบ ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง

หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย

- กรมวิชาการเกษตร
- เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร
- กรมส่งเสริมการเกษตร
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด
- สถาบันการศึกษา
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มผู้ประกอบการแปรรูป

10. เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสุโขทัย, 2556. บรรยายสรุปจังหวัดสุโขทัย ประจำปี 2556 <http://www.sukhothai.go.th>. 53 หน้า.

เกษมศักดิ์ ผลากร สุภาพรณ์ สาชาติ วิลาวัณย์ ไคร์ครวญ จิตาภา สุภาพล อีสวิวัฒน์ บัณฑิตราภิวัฒน์ และ สมโภช เภรี. 2554. การวิเคราะห์และพัฒนารฐานข้อมูลเพื่อประเมินศักยภาพการผลิตมะม่วง. สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ. 58 หน้า

ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ www.Amphoe.com. สืบค้นเมื่อ มกราคม 2559

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กรมส่งเสริมการเกษตร, ข้อมูลภาวะการผลิตพืช,

http://production.doae.go.th/report/report_main_land_01_A_new2.php